

ET TAVUKÇULUĞU

Kümes hazır olacak, badanası, temizliği ve ilaçlaması tamam olacak, ekipmanlar temizlenecek, tütsülenecek. Yemlikler, suluklar yerli yerine konacak, sayı ve şekilleri hayvanların ihtiyacına cevap verecek şekilde olacak. Altlık serilecek, altlık olarak kaba planya talaşı en çok kullanılabilen maddedir. Kuru ve tozsuz planya talaşı 8-10 cm kalınlıkta olacak şekilde alta serilir. Cıvcivler kümese alınmadan önce kümes ısıtılmış olacak, doğru bir aydınlatma yapılacaktır. Kümes havası daima temiz ve taze olacak.

Bu şartlar altında kümese cıvciv konacak. Damızlık olarak yetiştirilecek cıvcivlerde ileride birbirlerini gagalamasınlar diye uygun yaşta gaga kesimi yapılmalıdır. Gaga kesimi tekniğine uygun olacaktır.

Etçi damızlık cıvcivler tavukluk döneminde sağlıklı yumurtalar verecek, bundan da etçi cıvcivler yetiştirilecek. Etçi damızlık cıvcivler, kaliteli yumurta verimi için yetiştirilmektedir.

Etçi Damızlık Piliçler:Bir kümeste 500-1500 arasında piliç bulunmalıdır. Büyük kümesler bölmelere ayrılarak büyütme yapılır. Yer tipi kümeslerde m²'ye 3-4 erkek veya 5-6 dişi piliç konabilir. Kümes 2/3 ızgara tipinde ise m²'ye 4-5 erkek veya 6-7 dişi piliç konabilir. Kümeste yemlikler ve suluklar hayvanların sırt hizasında olmalıdır. Hayvanlar büyüdükçe bu yükseklik ayarlanır. Oluk tip yemliklerde her piliç için 8-12 cm. yemlik boyu hesaplanır. Yuvarlak yemlik sayısı ise 12-13 pilice bir yemlik olarak hesaplanır.

Hayvanların günlük su ihtiyaçlarını karşılayacak yuvarlak askılı suluklar kullanışlıdır. Her biri 50 pilice yeterli olur. İçecekleri suyun taze, temiz ve içilebilir nitelikte olması gerekiyor. Hayvanların barındığı yerlerde suyun her zaman bulunması gerekir. Özellikle sıcak mevsimlerde ve kümes içi sıcaklığın yükseldiği zaman su tüketimi artar.

Kümesler sıcacık olursa piliçler üşümez diye düşünmeyelim. Aşırı sıcak ve soğuk kümesler zararlıdır. Kümes sıcaklığı 20 derece dolayında olmalıdır. 14 dereceden aşağı, 26 dereceden yukarı sıcaklıklar iyi değildir. Hayvanların verimleri sıcaklıkla yakından ilişkilidir. Piliç sayısı 700'den az ise % 5' i tartılır. 700'den çok ise % 10' u tartılır. Ama tartıya sokulan hayvan sayısı mutlaka 70'den yukarı olmalıdır. Hayvanların bir örnek olup olmadığı anlaşılır. Damızlık olarak büyütülen hayvanların hangi yaşta kaç gram gelmeleri, ne kadar yem yemeleri gerektiği elimizdeki büyütme kılavuzunda yazılıdır. Bu kılavuza uymamız gerekir. Ne kadar yem vermemiz gerektiği anlaşılır. Piliçlerin yaşına göre gelişip gelişmediği anlaşılır. Tartımda hesaplanan ortalama canlı ağırlığı, o yaşa göre kılavuzunda belirtilen ağırlığa yakın olması gerekir. Bu beklenen değer % 10' una kadar daha az veya daha fazla ağır olanların sayısına bakılır. Bunlar bütün sürünün % 80' i kadar ise, sürü bir örnek demektir. 5 'inci haftanın sonunda artım yapılır. ortalamadan çok hafif olanlar ve çok ağır olanlar ayrılmalıdır. Kalanlara normal bakım uygulanmalıdır. Hafif gelenler ve ağır gelenler 12-13 üncü haftalarda ötekilerle denkleşecek şekilde beslenmelidir. Yani hafiflere fazla yem, ağır gelenlere az yem verilmelidir. 15' inci haftaya gelindiğinde tartım yapılır. Ağır gelenler aynı şekilde beslenmeye devam edilir, hafif olanlar 20' inci haftada ötekilerle denkleşecek şekilde beslenmeye alınır. Hayvanların her birinin 20. haftada 2 kg'ı geçmemesine dikkat edilmelidir. Dişi ve erkek piliçler 18-19 haftaya kadar ayrı bulundurulduktan sonra, karıştırılırlar. Başlangıçta 100 dişi pilice 17-18 erkek hesaplanır. 6-7' inci haftada bozuk bacaklı, sakat, az gelişmiş olanlar ayrılır, 100 dişi pilice 14 erkek kalır. 18-19' uncu haftada tekrar ayıklama yapıp, 100 dişi pilice 11-12 erkek piliç katılır. Piliçler 6 haftalık olunca taş (yarım nohut iriliğinde mozaik taşı) verilmeye başlanır. Böylece yem taşlıkta kolayca öğütülür. Hayvanların yataklık ve tüy yemesi önlenir, yem iyi değerlendirilir. Taş ya ayrı olarak verilir, ya yem ile birlikte verilir, ya da altlığa serpilerek verilir. Haftada bir taş verilmelidir. **Aydınlatma süreleri mevsime, günün uzunluğuna göre değişir.** Işık, yumurtlama zamanını, yumurta sayısını, yumurta büyüklüğünü etkiler. Aydınlatma normal, şeffaf, yuvarlak ampul ile de yapılabildiği gibi flüoresanla da yapılabilir. İlk 20 haftaya kadar ışık yoğunluğu normal ampul ile m²' ye 1,5 watt. Flüoresan ampul ile m²' ye 0,5 watt.

olmalıdır.20. haftadan sonra ışık yoğunluğu normal ampul ile m²' ye 2,6 – 3 watt. Floresan ampul ile m²' ye 0,75 watt. Aydınlatma çok değişik durumlarda çok farklı şekilde yapılır. Folluk gözlerine talaş veya saman konarak yumurtanın kırılması önlenir. Tavukların alışması için önce folluklar yere yakın kurulur, yavaş yavaş yükseğe alınır.Yumurtalar günde 4-5 kez toplanır. Yazın günde 8 kere de toplanabilir.Kirli yumurtalar yıkanmaz, ıslak bezle silinmez. Mevsime göre, günün uzunluğuna göre, çok değişik süreli aydınlatma programları gerekir. Hayvanların 20' inci haftaya kadar aydınlatma istemediklerini bilinmelidir. Günlük aydınlatmanın 8 saat olması gerekir. Ancak yumurtaya girince her hafta aydınlatma süresi yarım saat artırılır. 18 saate gelince bu sürede aydınlatmaya devam edilir.Bir sürü yumurtlamaya başladıktan sonra hiçbir zaman aydınlatma süresinde azaltma yapılmaz.

Etçi Damızlık Tavuklar:Etçi damızlık tavuklarla horozlar bir arada bulunurlar. Böylece dömlü yumurta elde edilmesi amaçlanır

Etçi damızlık tavukların bakım ve yönetimi:Bir kümeste, yer tipinde m²' ye 3-4 tavuk konur. 2/3 ızgaralı sistemde m²' ye 5 tavuk konabilir. Kümeslerdeki folluklar önemlidir. Tek gözlü folluklar da olabilir, 8-10-12 gözlüde olabilir. Her bir göz 4 tavuk içindir. Folluklar yerden 40 santim yukarıya konur.En iyisi bunları damızlıkta kullanmamaktır. Hafif kirliler kuru bezle veya ince zımpara ile temizlenir.Toplanan damızlık yumurtalar, fumige edilir, muhafaza odasına alınır. Bu odalarda sıcaklık 15 derece, rutubet ise % 80 olmalıdır. Mümkün olduğu kadar, yumurtalar terlememelidir.

Etçi damızlık tavukların beslenmesi:19' uncu hafta ile 40' inci haftalar arası tavukların yumurta verimi yüksektir. Onun için birinci dönem damızlık tavuk yemi kullanılır. Bu dönemde yemdeki kalsiyum miktarı yüksek olmalıdır. 41' inci haftadan sonra ikinci dönem damızlık tavuk yemine geçilir.Damızlık dişi piliçler 24-26' inci haftalarda % 5 yumurta verimine ulaşırlar. Bu sırada piliçlerin cinsel olgunluğa erişmiş olması gerekir. Cinsel olgunluğa geldiği halde yumurta verimi % 5'e ulaşmamış ise, günlük yem % 5'e kadar artırılır

Sıcaklık:Kümesin ısısı ya bütün kümes ısıtılarak sağlanır ya da büyütme sistemi ve perde sistemi ile alan daraltılarak sağlanır. Yumurta verimi % 5'i bulunca, günlük yem de % 15-20 kadar artırılır.Yumurta verimi % 35 olunca, yem tekrar % 10 artırılır. % 70' lik yumurta veriminde ise günde 470 kalori sağlayacak kadar yemleme yapılır.% 70 verime çıktığında bir teşvik yemlemesi gerekir. Hayvan başına günlük yem 5-10 gram artırılır. 5-6 gün böyle devam eder. Bu zaman yumurta verimi 15-20 gün en yüksek noktaya ulaşır.Sonra günde hayvan başına 2-3 gramlık yem azaltmasına geçilir. Eğer yumurta verimi de düşüyorsa, azaltmadan vazgeçilir. Bir hafta sonra yumurta verimindeki azalmaya uygun olarak yem de gitgide azaltılarak verilir.

Etlik Piliç Yetiştiriciliği:Günlük civcivler kümese konur. 5-6 hafta beslenir, kesim çağına gelir. Bu durumda kesilip pazarlanır. Bu sürede 1,8-2 kg. canlı ağırlığa ulaşan piliçler, 1300-1400 gram temizlenmiş ağırlığa (karkas) ulaşırlar. Bir kümeste yılda 4-5 dönem piliç yetiştirilebilir. Piliç etinin yağı azdır, proteinden zengindir, lezzetlidir. Özellikle yaşlı ve hastalar için tavsiye olunur. Sindirimi çok kolaydır. Her yaş ve durumdaki insanlar değişik tekniklerle hazırlanan tavuk eti ürünlerini severek yiyebilir.

Havalandırma:Kümede yeterli oksijen olacak, karbondioksit, amonyak uzaklaştırılacak. Kümesteki pis hava civcivlerin solunum sistemini rahatsız eder, çalışan kişilerin sağlığını bozar. Kısacası pis hava hayvan ve insanı hasta eder. Temiz hava girerken civcivler asla üşütülmeyecek. Bu iş kapalı kümeslerde havalandırma bacaları, hava giriş çıkış delikleri ile yapılır ya da vantilatörlerden yararlanır.

Aydınlatma:Aydınlık büyümeye yardımcı olur. Kümes penceresiz, kapalı sistemli ise ilk 5 günde tabanda m²' ye 2,5 watt ışık şiddeti sağlanır. Daha sonra m²'ye 1,5 watt yeterli olur. Pencereless kümeslerde m²'ye 1,5 watt ışık sağlanır. Gündüz gün ışığından, gece ise suni aydınlatmadan yararlanır. Değişik aydınlatma süreleri uygulanabilir. Günlük aydınlatma

süresi 16 saat veya 23 saat olabilir. Bundan başka 2 saat karanlık, 1 saat aydınlatma gibi kesintili aydınlatmada yapılabilir. Aydınlatma programı yetiştiricinin uygulamasına göre değişir.

Rutubet:Kuru havada tozuşma olur. Kümesin havası tozlanır. O zaman duvarlara su püskürtülebilir. Böylece nem oranı artar. Kümeste rutubetin % 60 olması iyidir. Fazla nemli olması ise zararlıdır. Özellikle altlığı rutubeti çok önemlidir. Hayvanların altının ıslak olması tavsiye edilmez. Bir çok hastalık altlıkla bulaşır.

Etlik Piliçlerin Beslenmesi:Etlik piliçler çabuk ve fazla yem tüketirler. O yüzden çabucak da gelişirler. Cıvciv kümese alınır alınmaz ilk 4 saatte % 5-10' luk şekerli su verilir. İçme sularına uygun vitaminler katılabilir.Etlik cıvciv ve piliçlerin enerji ihtiyacını karşılamak için yemlerinin içine mısır, arpa, buğday gibi hububat katılır. Bunun yanında bitkisel yağlardan da yararlanılabilir.Protein ihtiyacını karşılamak için ise soya küspesi, ayçiçeği tohumu küspesi, pamuk tohumu küspesi ve balık unu, kan unu, et-kemik unu katılmaktadır.Vitaminler ve mineral maddeler piliçlere gerekli olan besin maddeleridir. Yani hayvanlara cıvciv döneminde ihtiyaçları olan % 22 protein, 3100 Metabolik Enerjili yem, piliç döneminde ise % 20 protein, 3000 Metabolik Enerjili yem yedirilir. Kesimden önce ise ayrı bir yem yedirilir. Kısacası her dönemde farklı yem yediriliyor. Fabrikalarımız bu yemleri ayrı ayrı ve hayvanların ihtiyaçlarına göre hazırlıyorlar.Suda, beslenmede önemli bir yer tutar. Temiz ve mikropsuz olmalıdır.

Bunun için bildiğimiz çamaşır suyu kullanılır. Bu karışım içme suyunun her litresine 7,5 gram hesabıyla eklenir. Yani 100 litrelik bir depoya 750 gram sulandırılmış çamaşır suyu karışımı eklenir.Her piliçin yem tüketimi aynı olmaz.Piliçin ırkına göre, hasta olup-olmamasına göre ve cinsiyetine göre yem tüketimi farklı olur. Erkek piliçler daha çok yem yerler. Kümeste ısı düşerse, yem tüketimi artar, su tüketimi azalır. Isı artarsa yem tüketimi azalır, su tüketimi fazlalaşır. En iyisi kümes sıcaklığının 14-26 dereceler arasında , yani 20-22 derece olmasıdır.

Pazarlama :Etlik piliçler 5-6 haftalık olunca pazarlanırlar. Kesimden 8-12 saat öncesi yem verilmez. 2 saat önce de su verilmez. Kesim için tavuklar toplanırken kümeste panik yaratılmamalıdır. Bunun için;

- İşçiler tecrübeli olmalı
- Piliç grupları 150-200' lük sürüler halinde paravanalarla çevrilmeli,
- Bir işçi 4-5 piliçten fazlasını taşımamalı
- Yakalanan piliçler taşıma kafeslerine yavaşça konmalı.